

# عضویت ایران در گات

بخش دوم

## کشاورزی در مذاکرات دوراروگوئه

از: نماینده اتاق در کمیته عضویت ایران در گات

قسمت پنجم

### ۳- پی آمدهای عضویت برای بخش کشاورزی

شکی نیست که کاهش تعرفه‌ها و محدودیت‌های واردات محصولات کشاورزی به میزان ۳۶ درصد طی شش سال (کاهش تعرفه‌ها ۳ درصد) در مالک صنعتی عضو گات که واردکنندگان احتمالی محصولات کشاورزی ایران خواهند بود سبب افزایش صادرات ایران خواهد شد. رجا، ایران را در این بازارها با رنگا نخواهد داشت. طبق لایحه برنامه دوم، ایران طی دور مینجساله (۱۳۷۹-۱۳۷۴) آئینده در نظر دارد جمعاً ۵/۶۲۲ میلیون تن محصولات کشاورزی به خارج صادر کند که ۴/۵۰۱ میلیون تن آن محصولات باغی (از جمله ۲/۴ میلیون تن پسته) است. سایر محصولات مانند سیب درختی، انار، مرکبات، انگور، خرما، بادام، برگه، قیسی، کشمش، میوه‌های خشک و گلاب در لیست کالاهای صادراتی ایران قرار گرفته است. محصولات کشاورزی صادراتی دیگر شامل محصولات دام و طیور یک میلیون تن (دام زنده، مرود، پوست، پشم، کرک و موم، شیر خشک، خامه، عسل) محصولات شیلاتنی ۵۳۸ هزار تن (خاویار، میگو، لابستر و انواع ماهی و کنسرو آن) و محصولات جنگل و مرتع ۸۲ هزار تن (سفر، کتیرا، باربچه، آنفوزه و ...)

میشود. غیر از خاویار و بعضی از محصولات جنگل و مرتع که ایران موقعیت نسبتاً انحصاری در بازارهای جهانی دارد در مورد سایر کالاها ایران با رقابت شدید کشورهای حوزه دریای مدیترانه ترکیه، یونان، تونس و کشورهای آسیای مانده پاکستان، هندوستان، افغانستان و عراق و کشورهای آسیای مرکزی که از این پس در صحنه روابط بین‌المللی فعالیت دارند مواجه است. صادرات کالاهای کشاورزی ایران در سال ۱۳۷۱ معادل ۹۴۳/۳ میلیون دلار محاسبه شده است. در این سال کل صادرات غیر نفتی برابر ۲۸۰ میلیون دلار و نسبت صادرات کشاورزی برابر ۲۴ درصد بود. کل صادرات غیر نفتی طی دور مینجساله برنامه دوم ۱۹۹۲۸ میلیون دلار و سهم صادرات محصولات کشاورزی احتمالاً حدود ۶۷۱۱ میلیون دلار خواهد بود. با توجه به حجم و ارزش صادرات غیر کشاورزی پیش بینی شد هونیز صادرات احتمالی فرآورده‌های کشاورزی مانند انواع کنسروها و رب‌ها و اسانس‌ها که ایران برتری نسبی طبیعی دارد میتواند پیش بینی کرد که با عضویت ایران در گات در آمد صادرات محصولات کشاورزی ایران سالانه حدود ۲ میلیارد دلار یعنی بهد و برابر سطح فعلی افزایش یابد (تا سال ۲۰۰۲ کل واردات

محصولات کشاورزی در سطح جهانی ۱۹۰ میلیارد دلار اضافه خواهد شد) تأثیر مثبت دیگر عضویت حس کردن واقعی بازار و رقابت در صحنه بازارهای جهانی محصولات کشاورزی و اطلاع از ظرفیت‌ها است. یعنی تولید برای صادرات و فروش در بازارهای جهانی بعنوان هدف کشاورزی علمی و صنعتی ایران قرار خواهد گرفت. اطمینان از بازار و قیمت و از سلیقه مصرف‌کننده و داشتن اطلاعات تطبیقی از وضعیت رقبا در هر بازار سبب پیدایش طبقه تولیدکننده هواسا درکننده حرفه‌ای در بخش کشاورزی ایران خواهد شد که استمرار صادرات و درآمد‌های ارزی ناشی از آن را (بر خلاف وضع فعلی) ممکن میسازد. در مورد واردات محصولات کشاورزی، ایران در سال ۱۳۷۱ جمعاً ۲۵۷۴ میلیون دلار برای واردات فرآورده‌های کشاورزی از قبیل گوشت، کره، پنیر، چای، گندم، برنج، روغن نباتی، شکر، چوب و سیگار و جوجه و غیره پرداخت کرده است. اگر اثر منفی حذف سوبسید مالک صنعتی به بخش کشاورزی و محصولات کشاورزی را بر قیمت کالاهای صادراتی این مالک طی دوره شش ساله جداگانه حدود ۱۰ درصد فرض کنیم (معاون گات آق‌سای این اشرا

حدود ۵ درصد اعلام کرده است) مخارج واردات محصولات کشاورزی ایران سالانه بین ۱۰ تا ۲۰ میلیون دلار افزایش خواهد یافت که در هر صورت ایران باید این مبالغ اضافی را بپردازد. یعنی پرداخت قیمت بالاتر برای واردات گندم و شکر و گوشت و غیره با توجه به قیمت‌های بالاتر در سطح جهانی حتی با عضو شدن ایران در گات غیر قابل اجتناب است. ولی همانطور که در قسمت ارزیابی نتایج مذاکرات دوراروگوئه برای مالک در حال توسعه ذکر شد ما ست همین بالا رفتن قیمت محصولات کشاورزی در بازارهای جهانی تولید داخلی بیشتر این محصولات را تشویق و بی‌نیازی از واردات را بطور طبیعی میسر میسازد.

از نظر نیل به اهداف برنامه دوم در بخش کشاورزی نیز همانطور که ذکر شد کلیه کمک‌های دولت برای انجام تحقیقات کشاورزی، کنترل امراض، آموزش، بازاریابی و فروش محصولات و خدمات زیربنایی، بخش کشاورزی و نیز ذخیره سازی محصولات استراتژیک کمک‌های سرمایه‌ای برای تعدیلات ساختاری و غیره از حوزه شمول مقررات گات استثناء شده است. و از این نظر عضویت ایران در گات محدودیت بیشتری بوجود نمی‌آورد.

## ۴- دلایل کلی ضرورت عضویت ایران در گات

عضویت ایران در گات همان دلایلی را دارد که تا کنون ۱۴۷ کشور جهان (۱۲۲ کشور بصورت رسمی و ۲۵ کشور بطور غیررسمی) را وادار به قبول عضویت آن کرده است. امروز ایران تنها کشور عمده (از نظر وسعت، جمعیت و سهم در تجارت جهانی) ای است که از همکاری فعال ملل در تجارت جهانی خود را محروم کرده است. مسئله عدم عضویت ایران در گات مخصوصاً "از این نظر عجیب است که کشور ما یکی از ۴۴ کشور مستقل شرکت کنند در کنفرانس برتون وودز (Bretton Woods) برای تأسیس صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی در سالهای ۱۹۴۴-۱۹۴۳ بود که منجر به ماضی قرار داد تأسیس این سازمانها در ژوئیه ۱۹۴۴ شد. در اعلامیه نهائی کنفرانس برتون وودز توصیه شده بود که سازمان دیگری تحت عنوان "سازمان تجارت بین‌المللی (ITO)" برای بررسی محدودیت‌های تجاری مانند تعرفه‌ها و سهمیه‌ها و وارداتی تأسیس شود. بر اساس این توصیه مذاکرات متعاقب در سال ۱۹۴۷ "قرار داد عمومی تعرفه و تجارت (GATT)" به ماضی رسید و در ابتدا ۲۳ کشور عضویت آن را پذیرفتند.

غافل ماندن از عضویت در گات در سال ۱۳۲۶ شمسی را شاید بتوان به اوضاع آشفته سیاسی- نظامی ایران در سالهای پایانی جنگ جهانی دوم مخصوصاً "وقایع جدائی خواهانه آذربایجان، کردستان و خراسان و عدم خروج ارتش سرخ از ایران و بی‌فشاری دولت شوروی برای اخذ امتیاز نفت شمال دانست که منتهی به لنتهای زودگذر و فسادآمیز مسائل دراز مدت تر

باز داشت. از طرف دیگر بنظر میرسد که همین مسائل و فقدان زمان مسدود کردن و دل‌سوز توجه کشور را از تهیه بموقع برنامه توسعه اقتصادی برای دوره پس از جنگ بازداشته باشد. در حالیکه با ذخایر ارزی انباشته شده در درون جنگ (ناشی از خریدهای متفقین در ایران) میشد با سازی ایران را حد اکثر آذرمه ۱۳۲۵ یعنی ختم غائله آذربایجان شروع کرد.

دلیل دیگری توجیه به عضویت در گات و مزایای آن برای صادرات کشور را شاید بتوان به وجود درآمد‌های نفتی و علاقه مازاداران وقت در حفظ و ادامه تکروری و آزاد بودن در اتخاذ و اجرای سیاست‌های موضعی بر محور منافع شخصی دانست.

## مزایا و تعهدات ناشی از عضویت

۱- دسترسی رقابت آمیز به بازارهای ۱۱۹ کشور جهان - اصل کامل‌الوداد (MFN):

بموجب ماده یک موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت هرگونه مزیت، امتیاز، مساعدت و معافیتی که یکی از طرفهای متعاقد برای یکی یا گروهی از کالاهای وارداتی و صادراتی عضو دیگر - موافقت‌نامه، فائز شود بدون قید و شرط و خود بخود بر طبق اصل عدم تبعیض یا اصل کامل‌الوداد MFN به کالایا به کالاهای سایر کشورهای عضو نیز تعلق میگیرد.

قبول اصل کامل‌الوداد که در روابط سیاسی و اقتصادی بین‌المللی سابقه تاریخی دارد (در ایران از سال ۱۸۱۲ به بعد) به یک کشور اجازه میدهد که بدون انعقاد قرارداد جداگانه با کشور

دیگر از مزایایی که کشور ثالثی دریافت کرد ما استفاده کند. بعنوان مثال اگر ترکیه از کشور آلمان (جامعه اقتصادی اروپا) امتیازی در مورد کاهش تعرفه پسته‌ها میزان در صد آلودگی مجاز بگیرد با عضویت ایران در گات همین امتیازات در مورد پسته‌ها ایران نیز رعایت خواهد شد.

از طرف دیگر یک کشور عضو نمی‌تواند بدون مداخله موافقت سایر طرف‌های متعاقد رعایت اصل کامل‌الوداد را در مورد یک کشور خاص یا گروهی از کشورهای خاص بحال تطبیق درآورد. بعبارت دیگر بهم خوردن روابط سیاسی لزوماً و فوراً "سبب بهم خوردن روابط اقتصادی و گرووشی‌های تجاری نخواهد شد.

استثنائات اصل کامل‌الوداد - مناطق آزاد تجاری و اتحادیه‌های گمرکی، و امتیازات خاص موجود از قبل از عضویت بین کشورهای خاص بشرطی که این امتیازات افزایش نیابد (مثلاً امتیازات بین انگلستان و مالک مشترک المنافع) است. هدف اصل کامل‌الوداد جلوگیری از وجان‌نشدن تجارت و برقراری محدودیت برای بقیه است.

۲- اطمینان از شرایط بازار و مقررات: یکی از هدف‌های عمده گات برقراری شرایط رقابت یکسان برای همه صادرکنندگان در سایر کشورهای عضو بازار وارداتی کشور عضو دیگر است. باین چید شدن موانع غیرتعرفه‌ای صادرکننده، فقط با تعرفه‌ها عوارض گمرکی معین و تثبیت شده در کلیه بازارهای طرف متعاقد در مورد یک کالای خاص روبرو است و میتواند قیمت فروش کالای خود را در بازار مصرف بمصرف کننده واقفاً "با توجه به هزینه تولید خود و نرخ ارز تعیین کند. این تثبیت چند جانبه تعرفه‌ها که بصورت یک قرارداد بین‌المللی

در می‌آید خیال صادرکننده را حداقل از نظر تعرفه‌ها راحت میکند.

۳- کاهش و لازم‌الرعایه شدن تعرفه‌ها (ماده ۲۵): اصل اولیه حاکم بر گات منعهد کردن کشورها به استفاده تنها از تعرفه برای اعمال سیاست‌های بازرگانی و کاهش تدریجی و دائمی آنها است. تقلیل تعرفه‌ها و در مذاکرات گات بد صورت ممکن است انجام شود یکی "کاهش همه

(across the board) تعرفه‌های یک گروه از کالاها یا همگالاهای به میزان معین و دیگری کاهش "قلم به قلم" یا مورد به مورد

(item by item).

مذاکرات درباره هر کالای مورد نظر یک کشور صادرکننده معمولاً "بسیار مهمترین واردکننده عضو گات آغاز میشود و کشور صادرکننده در مقابل دادن امتیازاتی (تقلیل تعرفه‌های کالاهای مورد نظر طرف مقابل) از کشور واردکننده ما امتیازاتی (تقلیل تعرفه‌ها) میگیرد (اصل متقابل بودن و مساوی بودن امتیازات

reciprocal and equal concession

سایر کشورها که آن توافق در جان‌نهمورد تا پیدا آنها است طبق اصل عدم تبعیض که ضمانت اجراء اصل کامل‌الوداد است از همان امتیازات استفاده میکنند و همان امتیازات را میدهند. بعنوان مثال ممکن است تعرفه فرش ایران در ایتالیا در مقابل تعرفه فرش ایتالیا در ایران درصد معینی تقلیل یابد و سپس آلمان نیز میتواند همان نرخ تعرفه را برای ورود فرش ایرانی به آلمان و صادرات فرش آلمانی به ایران، بپذیرد. پس از توافق، کشورها نمیتوانند حقوق و باعوارض تازه ای

در مورد کالای مورد نظر وضع کنند که امتیازات اعطاء شد مراختنی نماید . مزیت های تعرفه ای که با همین ترتیب مورد موافقت اعضاء قرار میگیرد بصورت فهرست های تعرفه ای به موافقت نامه ضمیمه میگردد .

استثنائات : علیرغم تعهد کشورهای در مورد نرخ تعرفه و نگرتن هیچ نوع عوارض دیگر ، کشورها مجازند در موارد سه گانه ذیل عوارض وضع نمایند یا مبالغی را از واردات وصول نمایند .  
- عوارض دامپینگ و جبرانی



نام الم موسسات تجاری خصوصی محدود شده است . ولی دولتی نمی توانند از شرکت ها و موسسات در داخل کشور خود حمایت نمایند ولی نمی توانند بطور مستقیم در وضع رقابتهای آنها در بازارهای خارجی اثر بگذارند .

- هزینه های معادل با مالیات داخلی که از کالاهای تولیدی داخلی مشابه واردات نیزه ول میشود .

- هزینه های متناسب با خدمات انجام شده

مدت اعتبار تعرفه های توافق شده سه سال است و در آغاز دوره بعد هر یک از طرفین میتوانند امتیازات داده شده را تعدیل و یا به تدریج بکنند . امتیازات اعطاء شده جدید نباید کمتر از امتیازات اعطاء شده قبلی باشد (بند ماده ۲۸)

کشورهای تولید کننده کالاهائی که تعرفه آنها مورد مذاکره است مستحق امتیازات جدید را بپذیرند . اگر توافق حاصل نشود ، امتیازات قبلی "داد شد" نباید بازبینی گرفته شود اگر کشوری امتیازی را از دست میدهد محاز است مقابله نماید . اگر توافق خاصه بین دو کشور مورد قبول کشور ثالث نباشد آن کشور حق دارد در صورت از دست دادن امتیازات قبلی مقابله

مثل کند . در تمام موارد کشوری که تمایل به اعطاء امتیازات ندارد باید ، سی روز قبل از اقدام طرف های متعهد را مطلع کند و میتواند طرفش ماه امتیازات اعطائی را پس بگیرد .

۴- برطرف کردن موانع غیر تعرفه ای با محدودیت های کمی در اقتصادهای کنترل شده میکی از ابزار سیاست های بازرگانی وضع سهمیه برای هر کالا و یا ضرورت اخذ مجوز برای واردات یا صادرات و یا برقراری نوعی سیستم کنترل و هدایت منطقه ای و کشوری تجارت خارجی است . ماده ۱۱ موافقت نامه گات حذف محدودیت های کمی را از ممالک عضو میخواهد .

### استثنائات:

۱- پیدا شدن شرایط خاص کمبود جدی مواد غذایی ، محصولات اساسی ، اذیت شدید ، قیمتها .

۲- استفاده از استانداردها - مقررات طبقه بندی ، بازاریابی کالاها در خارج .

۳- پیدا شدن مازاد تولید داخلی با محدود شدن تولید داخلی فرآوردنهای کشاورزی و ماهیگیری .

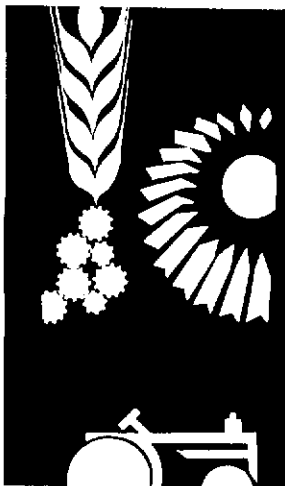
۴- کسری شدید تراز پرداختها و عدم تعادل وضع مالی کشور (ماده ۱۲ و ماده ۱۸ بخش ب)

السنه وضع محدود های مقداری در موارد ۱ و ۲ و موقتی است . محدودیتها نباید بیش از مقداری باشد که برای رفع شرایط خاص ضروری است مثلاً "حلولگیری از کاهش ذخایر پولی به کشور احاز میدهد محدودیت مقداری وضع نماید و با کشوری که ذخایر پولی اندکی دارد میتواند محدودیت ها را تا وقتی حفظ کند که ذخایر آن کشور با نرخ معقولی افزایش یابد ، کشوری که دلیل وضع موازنه بر درآمد اخته ای خود موقتا"

بوضع محدودیت برای واردات میرد از بد بلا فاصله با کشورهائی که از این محدودیت ها زیان می بیند مشورت کند و راه حل پیدا نماید . در صورت پیدا نشدن راه حل ، کشوریان دید میتواند به اقدام متقابل دست زند .

گات میتواند برای قضاوت در باره وضع تراز پرداختها ، نرخ ارز و ذخایر پولی کشوری که موضوع محدودیت اقدام کرده ، با صندوق بین المللی پول مشورت نماید . در صورت وضع سهمیه ، سهمیه ها باید حتی المقدور بین کشورهای بطور یکسان توزیع گردد و کشور وضع کننده سهمیه باید طرف های متعهد را از چگونگی سهمیه بندی ، ارزش مجوزهای اعطائی و نحوه توزیع مجوزها میان عرضه کنندگان کالا یا وارد کنندگان مطلع نماید . استثنائات اصل عدم تبعیض در صورت وضع سهمیه ، در ماده ۱۴ موافقت نامه گات ذکر شده است .

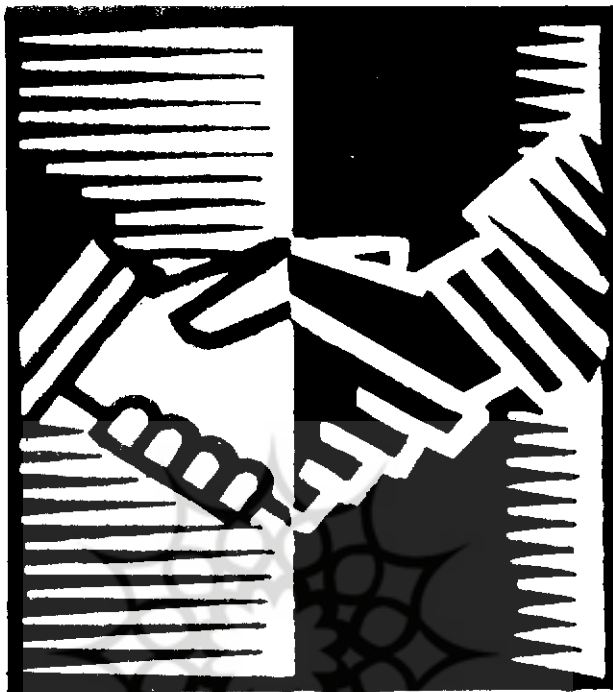
برطرف کردن موانع غیر تعرفه ای و کاهش تعرفه ها روز بروز شرایط سهلتری برای فروش در بازارهای جهانی را پیش روی صادرکننده قرار میدهد . برخلاف وضعیت فعلی ممالک غیر عضو که اولاً صادرکننده از امتیازاتی که قبلی صادراتی در سایر کشورها برخوردارند



نمی‌تواند استفاده کند و تانیا "را بطه تجاری با هر کشور و چانه زدن با هر کشور خود کاری شاق و پیر درد سر و کوتاه مدت میباشد .

۵- اصل مشورت و یافتن راه حل عادلانه برای اختلافات تجاری بین المللی ؛ اقدامات و رفتار خود سراسر یک جانبه در زمینه امور تجاری سابقه ای طولانی دارد . در دهه ۱۹۲۰ علیا آلمان و در سالهای بحران اقتصادی ۳۳-۱۹۲۹ و جنگ جهانی دوم مورد استفاده بسیاری از کشورهای متخاصم قرار گرفت . یکی از هدف های مهم گات ۱۹۴۷ برقراری اصل تداوم نظر و مشورت در صورت بروز مشکل در روابط تجاری و کشور عضو متعاهد است (ماده ۲۲) . هدف مشورتها در چهار چوب گات یافتن راه حل عادلانه است ، کشوری که در اثر عدم رعایت مقررات و تعهدات ، خسارت دید نمیتواند تقاضای آغا ز مشورت بنماید (ماده ۲۳) ، در صورت پیدا نشدن و راه حل عادلانه مورد رضایت طرفین از جریان مشورت ، دعوی به مراجعی که در چهار چوب گات پیش بینی شده (هیئت داور) ارجاع خواهد شد (ماده ۲۴) که حکم آنها لازم الاجرا است . رسیدگی به مشکلات و توصیه راه حل ها چون توسط کارشناسان و در یک سطح بین المللی انجام میشود برای کشورهای در حال توسعه که معمولاً از سطح کارشناسی و قدرت چانه زنی بالا برخوردار نیستند دارای امتیازات خاص میباشد .

۶- استفاده از کمک های فنی در برخانه گات ؛ یکی از خدمات گات دادن مشورت های فنی در زمینه تنظیم سیاست های بازرگانی بمنظور تسهیل ورود به گات است و به این منظور بخش همکار هیئای فنی در دبیرخانه گات - ایجاد شده است .



اقتصادی ممالک کمتر توسعه یافته به طرق زیر کمک نمایند .

۱- کاهش و حذف موانع بر سر راه صادرات محصولات کشورهای کمتر توسعه یافته خود داری از ایجاد و سایر افزایش این موانع ، بدون انتظار دریافت امتیازات و تعهدات متقابل .

۲- کاهش و حذف تداوم مالی که افزایش مصرف کالا های صادراتی کشورهای کمتر توسعه یافته را محدود میسازد و خود داری از اتخاذ تدابیر مالی جدید .

۳- در مواردی که یک دولت قیمت فروش مجدد کالا های تولید شده در کشور کمتر توسعه یافته را تعیین میکند باید سود تجاری در حد نصف آن باشد .

۴- ماده ۳۷ کشورهای در حال توسعه را منتهی میکند که در تجارت با سایر کشورهای در حال توسعه اقدامات مقتضی با توجه به برنامه های عمرانی هر یک از این کشورهای و نیازهای مالی و تجاری یکدیگر بعمل آورند .

ماده ۳۸ طرف های متعاهد را متعهد میکند که بمنظور اجرای اهداف این فصل اقدامات مشترک بیشتری بعمل آورند . غیر از نکات کلی مندرج در فصل چهارم در مواد دیگر گات ، شرح زیر نیز بصورت خاص امتیازاتی برای کشورهای در حال توسعه در نظر گرفته شده است .

## امتیازات خاص کشورهای در حال توسعه (مواد ۱۸ و ۱۹)

امتیازات خاص منظور شده برای کشورهای در حال توسعه بمنظور تسهیل یافتگی یا عقب ماندگی آنها بستگی

## گات و ممالک در حال توسعه

۷- استثنا های امنیتی ؛ طبق ماده ۲۱ گات ، کشورهای عضو از افسانه اطلاعات معاینه با حفظ امنیت خود معاف شد مانند . موارد امنیتی شامل ؛

۱- مواد هسته ای و موادی که از آنها بدست میاید .

۲- حمل و نقل تسلیحات ، مهمات اسباب جنگی و کالاها و مواد لازم برای تأسیسات نظامی . علاوه بر این کشورهای در زمان جنگ ، مواقع بحران سیاسی و اضطراری از انجام تعهدات خود در چهار چوب مقررات گات معاف میباشند بشرطی که اجراء این تعهدات برای آنها زیانهای امنیتی داشته باشد . در شرایط استثنائی با تصویب دو سوم اعضا گات ، یک کشور عضو میتواند از قسمتی از تعهدات خود در قبال سایر کشورهای معاف شود .

از ۱۱ کشور عضو گات ۹۳ کشور در حال توسعه هستند . علاوه بر آن ۲۵ کشور در حال توسعه دیگر نیز بصورت غیر رسمی عضو گات میباشند . علاوه بر کشورهای در حال توسعه به عضویت در گات از سال ۱۹۶۵ آغاز شده است . در این سال فصل تازه ای (فصل چهارم) تحت عنوان "تجارت و توسعه" به قرارداد گات اضافه گردید . این فصل شامل سه ماده است .

در ماده ۱۳۶ اهداف این فصل یعنی ارتقاء سطح زندگی مردم و کمک توسعه اقتصادی ممالک کمتر توسعه یافته بیان گردید . ماده ۳۷ کشورهای توسعه یافته را منتهی میکند که به توسعه

دارد. در مورد گروه دوم این کشورها که از سطح نسبتاً "توسعه یافته تری نسبت به گروه اول برخوردار هستند (مانند ایران) این تسهیلات و معافیت‌ها به اجازت‌ها و گذاری کمک‌های دولتی آن هم به صنایع خاص محدود شده است. یعنی اجراء سیاست‌های توسعه اقتصادی بمنظور ارتقاء سطح زندگی از جمله محدود کردن واردات را ضروری می‌سازد در نتیجه طرف‌های متعا هدا آنها (ممالک صنعتی) قبول مینمایند که الف) انعطاف تعرفه‌های برای تأسیس صنعتی خاص (ب) محدود بتهای مقداری برای حفظ موازنه پرداختها را بپذیرند. در ماه ۱۸ پذیرفته شده است که:

- ۱- توسعه اقتصادی ممالک کمتر توسعه یافته و توسعه اقتصاد کشورهای کماقتصادشان پاسخگوئی استاندارد های زندگی در سطح پائینی است در جهت اهداف گات است.
- ۲- ممکن است اقدامات حمایتی و یا سایر اقدامات مؤثر بر واردات برای اجراء سیاست توسعه اقتصادی بمنظور ارتقاء سطح زندگی مسردم ضروری باشد.
- ۳- در این صورت، اعطاء تسهیلات اضافی بصورت زیر به این ممالک ضروری است.
- الف- اجازت دادن به ایجاد انعطاف کافی در ساختار تعرفه‌ای جهت اعطای حمایت تعرفه‌ای برای تأسیس صنعت خاص.
- ب- وضع محدودیت‌های مقاداری برای ایجاد و حفظ تعادل در موازنه پرداختها.
- کشورهای در حال توسعه اجازت دهند در روند توسعه اقتصادی خود کمک‌های دولتی مورد نیاز برای تشویق تأسیس

صنایعی خاص را بمنظور ارتقاء سطح استاندارد کلی زندگی مردم خود اعطاء نمایند. یعنی از مقررات کلی قرارداد عدول نمایند. این ممالک میتوانند حتی در صورت دادن امتیازات تعرفه‌ای تغییر یا استرداد این امتیازات را آزره مذاکره و مشورت بخواهند.

در مورد مؤثر نبودن یا نبودن این اقدامات، کشورهای در حال توسعه وضع کنند محدودیت‌ها (طبق بخش ب ماده ۱۸) مکلف است هر دو سال یکبار در بار بهبود وضع موازنه پرداختها و اجراء برنامه‌های عمرانی خود گزارش‌هایی تهیه و به گات تسلیم نماید. در صورت مقرر نبودن محدودیت‌ها به کشور مربوط مذاکراتی برای رفع آنها داد میشود. در صورت عدم تبعیت کشور مربوط، ممالک متضرر شده از محدودیت‌ها میتوانند با اقدامات متقابل دست زنند. (بند ۱۲ ماده ۱۸)

نتیجه امتیازات منظور شد مبرای کشورهای در حال توسعه را میتوان در نکات زیر خلاصه کرد:

- ۱- ندادن امتیازات تعرفه‌ای؛ بند (۷) ماده ۱۸ موافقت نامه به کشورهای کم‌مردم آن‌ها دارای سطح زندگی پائینی هستند اجازت میدهد بمنظور ایجاد صنایع جدید و افزایش تولید و بساا بردن سطح زندگی مردم خود در مقابل دریافت امتیازات تعرفه‌ای از دادن امتیازات متقابل خود داری نمایند.
- ۲- محدود کردن واردات برای حفظ تعادل در تراز پرداختها؛ طبق بند (۹) ماده ۱۸ کشورهای در حال توسعه بمنظور حفظ تعادل در تراز پرداختها و بدست آوردن ارز جهت خرید کالا برای اجراء برنامه‌های عمرانی میتوانند محدودیت‌های مقداری برای واردات

وضع نمایند. این نوع محدودیت‌ها علاوه بر مقررات ماده ۱۲ گات است که ناظر بر وضع محدودیت در شرایط کمبودهای موقتی است.

۳- حمایت از صنایع خاص؛ طبق بند (۳) ماده ۱۸ به دولت‌های کشورهای در حال توسعه اجازت داده میشود که از صنایع خاص که حفظ آنها برای بهبود سطح زندگی مردم ضروری است حمایت نمایند.

### ۵- پیش شرط عضویت ایران در گات از نظر بخش کشاورزی

پیش شرط عضویت ایران در گات، روشن شدن نظام تجارت خارجی کشور بر مبنای اهداف درآمدت توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی جامعه ایران است. تجارت بخشی از روابط اقتصادی بین المللی کشور است و باید از آن بعنوان اهرم توسعه اقتصادی - علمی و تکنولوژیکی استفاده شود. باید روشن بشود که درآمدت از روابط اقتصادی بین المللی چنان انتظاراتی داریم و چقدر از این انتظارات مربوط به بخش کشاورزی است.

در زمینه کشاورزی شناخت واقعی نقاط قوت و ضعف بالقوه - انواع رشته‌های فعالیت‌های کشاورزی ضروری است. اثر حذف مقررات حمایتی از تولیدات داخلی و تشویق‌های صادراتی در درآمدت چگونه بر اشتغال و تولید و درآمد کشاورزان اثر میگذارد و در مقابل، ورود به گات برای صادرات محصولات کشاورزی ایران چه فرصت‌هایی را بوجود می‌آورد و اثر این افزایش صادرات از نظر ایجاد تولید،

درآمد و اشتغال چیست.

بعبارت دیگر پیش شرط پرکردن تقاضای عضویت، آمادگی سازمان‌های ذربیط از نظر مطالعاتی و دانستن امتیازات قابل واگذاری، امتیازات مورد درخواست و موارد استثنائی در مورد هر کالا و هر محصول از کشورهای است که عمدتاً روابط صادراتی و وارداتی کشاورزی با آنها خواهد بود.

شکل و محتوی برنامه‌های حمایتی احتمالاً "با دید در جهت انطباق با مقررات گات تغییر پیدا کند و خود این امر محتاج شناخت تأثیر هر یک از اقدامات و برنامه‌ها بر هر محصول و نوآوری در هر زمینه است.

ادامه دارد

پدیرش آگهی برای:

۸۳۸۳۳۳  
۸۳۸۳۳۲  
۸۳۸۳۳۱  
۸۳۸۳۳۰

۹ فصلنامه

تفنگ بازرگانی و صنایع و معادن ایران

IRAN COMMERCE

تفنگ بازرگانی

نامه